

АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ
РІШЕННЯ
ТИМЧАСОВОЇ АДМІНІСТРАТИВНОЇ КОЛЕГІЇ

20.08.2021

Київ

№ 117-р/тк

Про визнання підтримки суб'єкта господарювання, зазначеної у повідомленні, такою, що не є державною допомогою відповідно до Закону

Тимчасова адміністративна колегія Антимонопольного комітету України, розглянувши подання Департаменту моніторингу і контролю державної допомоги № 500-01/345-п від 17.08.2021 про розгляд повідомлення про нову індивідуальну державну допомогу, надісланого Міністерством інфраструктури України за реєстраційним номером у базі даних 60726 (вх. № 1338-ПДД/1 від 11.06.2021), яке було подано відповідно до статті 9 Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання» (далі – Закон) та за формою, що передбачена додатком 1 до Порядку подання та оформлення повідомлення про нову державну допомогу та про внесення змін до умов чинної державної допомоги, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету України від 04.03.2016 № 2-рп, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 04.04.2016 за № 501/28631 (із змінами, внесеними розпорядженням Антимонопольного комітету України від 13.09.2018 № 18-рп, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 27.11.2018 за № 1337/32789),

ВСТАНОВИЛА:

1. ПОРЯДОК ПОВІДОМЛЕННЯ ПРО ДЕРЖАВНУ ПІДТРИМКУ

- (1) Міністерством інфраструктури України на Портал державної допомоги за реєстраційним номером у базі даних 60726 (вх. № 1338-ПДД/1 від 11.06.2021) було надіслано повідомлення щодо надання державної підтримки акціонерному товариству «Укрзалізниця» (далі – Повідомлення).
- (2) Антимонопольним комітетом України (далі – Комітет) листом від 25.06.2021 № 500-29/08-9683 залишено Повідомлення без руху та запитано додаткову інформацію.
- (3) На Портал державної допомоги за реєстраційним номером у базі даних 61568 (вх. № 1432-ПДД/4 від 19.07.2021) Міністерством інфраструктури України надано виправлене повідомлення.
- (4) Повідомлення прийнято до розгляду 19.07.2021.

2. ВІДОМОСТІ ТА ІНФОРМАЦІЯ ВІД НАДАВАЧА ДЕРЖАВНОЇ ПІДТРИМКИ

2.1. Надавач підтримки

- (5) Міністерство інфраструктури України (далі – Надавач) (01135, м. Київ, просп. Перемоги, 14, ідентифікаційний код юридичної особи 37472062).

2.2. Отримувач підтримки

- (6) Акціонерне товариство «Укрзалізниця» (далі – АТ «Укрзалізниця», Отримувач) (03150, м. Київ, вул. Єжи Гедройця, 5, ідентифікаційний код юридичної особи 40075815).

2.3. Мета (ціль) підтримки

- (7) Виконання загальнодержавних програм розвитку.
- (8) Розв'язання соціальних та економічних проблем загальнонаціонального характеру.
- (9) Підвищення мобільності населення.

2.4. Очікуваний результат

- (10) Проектування та виконання робіт із відновлення залізничної колії європейського зразка шириною 1435 мм від станції Чоп до станції Ужгород з доведенням до перону залізничного вокзалу Ужгород.

2.5. Форма підтримки

- (11) Капітальні видатки.

2.6. Обсяг підтримки

- (12) Загальний обсяг: 649 570 000 грн.

- (13) З них:

2021 рік – 5 000 000 грн;
2022 рік – 59 500 000 грн;
2023 рік – 410 070 000 грн;
2024 рік – 175 000 000 грн

2.7. Підстава для надання підтримки

- (14) Закон України «Про залізничний транспорт».
- (15) Закон України «Про особливості утворення акціонерного товариства залізничного транспорту загального користування».
- (16) Закон України «Про Державний бюджет України на 2021 рік».
- (17) Постанова Кабінету Міністрів України від 14.04.2021 № 345 «Про затвердження Порядку використання коштів, передбачених у державному бюджеті для проектування та виконання робіт з відновлення залізничної колії європейського зразка завширшки

1435 міліметрів від станції Чоп до станції Ужгород з доведенням до перону залізничного вокзалу Ужгород».

- (18) Постанова Кабінету Міністрів України від 31.05.2021 № 548 «Про схвалення бюджетної декларації на 2022-2024 роки».

2.8. Тривалість підтримки

- (19) з 01.01.2021 по 31.12.2024.

2.9. Умови надання державної підтримки

- (20) Державна підтримка АТ «Укрзалізниця» за рахунок коштів державного бюджету України в розмірі 649 570 000 грн спрямовується на:
2021 рік – розроблення проектно-кошторисної документації (стадія ТЕО) для об'єкта будівництва «Нове будівництво залізничної колії шириною 1435 мм від станції Чоп до станції Ужгород з реконструкцією споруд інфраструктури та інженерних мереж у межах об'єкта будівництва в Закарпатській області» (5 000 000 грн);
2022 рік – розроблення проектно-кошторисної документації (стадія «П» та «Р») та початок виконання робіт (59 500 000 грн);
2023 рік – виконання робіт (410 070 000 грн);
2024 рік – виконання робіт та введення об'єкта в експлуатацію (175 000 000 грн).
- (21) Покращення якості перевезень пасажирів залізничним транспортом, зокрема, реалізація проекту з відновлення залізничної колії європейського зразка шириною 1 435 мм від станції Чоп до станції Ужгород, забезпечить стійке залізничне сполучення між Україною та Європейським Союзом, розвиватиме співпрацю, культурний обмін, економічний розвиток та мобільність українських громадян як на регіональному, так і на національному та міжнародному рівнях, а в результаті зміцнить східне партнерство.
- (22) Відповідно до пункту 2 Статуту АТ «Укрзалізниця», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 02.09.2015 № 735 (в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 13.05.2020 № 452) (далі – Статут), товариство утворене як акціонерне товариство, 100 відсотків акцій якого закріплюється в державній власності на базі Укрзалізниці, а також підприємств, установ та організацій залізничного транспорту загального користування, які реорганізовано шляхом злиття.
- (23) Згідно з пунктами 26 та 27 Статуту засновником АТ «Укрзалізниця» є держава в особі Кабінету Міністрів України. Єдиним акціонером АТ «Укрзалізниця» є держава в особі Кабінету Міністрів України.
- (24) Відповідно до пункту 6 Статуту метою діяльності АТ «Укрзалізниця» є задоволення потреб держави, юридичних і фізичних осіб у безпечних та якісних залізничних перевезеннях у внутрішньому та міжнародному сполученні, роботах та послугах, що виконує та надає товариство, забезпечення ефективного функціонування та розвитку залізничного транспорту, створення умов для підвищення конкурентоспроможності транспортної галузі.
- (25) Предметом діяльності АТ «Укрзалізниця» є, зокрема, проектування, будівництво, утримання, експлуатація, реконструкція, ремонт, модернізація, технічне переоснащення та інші види поліпшення об'єктів інфраструктури залізничного транспорту.

- (26) АТ «Укрзалізниця» є єдиним виконавцем послуг із користування залізничними коліями, диспетчерськими службами, вокзалами та іншими об'єктами інфраструктури, що забезпечують рух залізничного транспорту загального користування, та включене до Зведеного переліку природних монополій, розміщеного на сайті Антимонопольного комітету України станом на листопад 2020 року за № 36.
- (27) АТ «Укрзалізниця» під час надання послуг перевезення пасажирів, які є збитковими, виконує в тому числі й соціальну функцію, покладену на нього державою. За 30 років держава жодного разу не надавала підтримки в частині оновлення інфраструктури, а також існує заборгованість перед АТ «Укрзалізниця» за надані послуги з пасажирських перевезень замовниками (міністерствами, органами місцевої влади тощо).
- (28) Альтернативний план для реалізації зазначеного інфраструктурного проекту за напрямком Чоп – Ужгород наразі відсутній. Власним коштом АТ «Укрзалізниця» по можливості забезпечує обслуговування та підтримку в робочому стані наявної інфраструктури. Оскільки в цьому напрямку вантажні перевезення здійснюються в меншому обсязі та реконструкція призначена переважно для збільшення пасажирського руху, рівень збитковості зазначених інвестицій є неприйнятним для АТ «Укрзалізниця». Тому реалізація проекту можлива лише за рахунок коштів державного бюджету.
- (29) Фактичну остаточну вартість проектування та виконання робіт із відновлення залізничної колії європейського зразка шириною 1435 мм від станції Чоп до станції Ужгород з доведенням до перону залізничного вокзалу Ужгород можливо буде визначити лише за фактом здійснення передпроектних робіт та розробки техніко-економічного обґрунтування.
- (30) Розроблений проєкт повинен пройти експертизу та технічний нагляд. Ці процедури проводять уповноважені державні органи та установи, які підтверджують відповідність розробленого проєкту вимогам будівельних норм та нормативних актів, у тому числі стосовно вартості.
- (31) У випадку залучення підрядних організацій, які будуть обрані відповідно до вимог чинного законодавства, кошти перераховуватимуться на підставі укладених договорів та відповідних актів наданих робіт / послуг, рахунків на придбання товарів. Виконавців необхідних робіт буде визначено на конкурентних засадах згідно із чинним законодавством у сфері публічних закупівель.
- (32) Отже, економія від запланованого обсягу зможе виникнути під час обрання підрядної організації, після чого Отримувачем на підставі укладених договорів буде сформовано відповідну заявку на перерахування коштів державної підтримки для розрахунків із підрядною організацією, що завадить наданню надлишкового фінансування та необхідності повернення коштів до бюджету.
- (33) Разом із тим Надавач зазначив, що під час виконання робіт закупівля необхідних матеріалів проводитиметься централізовано в межах чинного законодавства з використанням системи Ргозогго. Для визначених об'єктів буде складено кошториси та калькуляції, а також графіки виконання робіт, відповідно до яких будуть проводитися розрахунки. У випадку економії коштів, при проміжному або остаточному розрахунку за актом виконаних робіт, розмір виплати буде зменшений на суму економії.

- (34) Бюджетні кошти буде перераховано на спеціальний рахунок одержувача, відкритий в Управлінні Державної казначейської служби України, за заявкою одержувача, наданою з відповідними підтвердними документами, на покриття витрат, визначених Порядком використання коштів, передбачених у державному бюджеті для проектування та виконання робіт з відновлення залізничної колії європейської ширини 1435 мм від станції Чоп до станції Ужгород з доведенням до перону залізничного вокзалу Ужгород, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 14.04.2021 № 345. Для ведення господарської діяльності АТ «Укрзалізниця» має поточні рахунки, відкриті в АТ «Ощадбанк», АБ «Укргазбанк», АТ «Укрексімбанк», АТ «Альфа-Банк».
- (35) Одержувач бюджетних коштів подає щокварталу до 15 числа наступного місяця головному розпоряднику бюджетних коштів інформацію про використання бюджетних коштів. Складення та подання фінансової і бюджетної звітності про використання бюджетних коштів, а також контроль за їх цільовим та ефективним витрачанням здійснюються в установленому законодавством порядку. Для використання бюджетних коштів у казначействі відкриватиметься окремий рахунок для головного розпорядника бюджетних коштів / одержувача бюджетних коштів. У випадку відкриття такого рахунку для одержувача бюджетних коштів головний розпорядник бюджетних коштів може на письмовий запит отримати право доступу електронного перегляду рахунків для можливості проведення оперативного моніторингу.

3. НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ

3.1. Ознаки державної допомоги

- (36) Відповідно до пункту 1 частини першої статті 1 Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання» (далі – Закон) державна допомога суб'єктам господарювання (далі – державна допомога) – підтримка у будь-якій формі суб'єктів господарювання за рахунок ресурсів держави чи місцевих ресурсів, що спотворює або загрожує спотворенням економічної конкуренції, створюючи переваги для виробництва окремих видів товарів чи провадження окремих видів господарської діяльності.
- (37) Отже, державна підтримка є державною допомогою, якщо одночасно виконуються такі умови:
- підтримка надається суб'єкту господарювання;
  - державна підтримка здійснюється за рахунок ресурсів держави чи місцевих ресурсів;
  - підтримка створює переваги для виробництва окремих видів товарів чи провадження окремих видів господарської діяльності;
  - підтримка спотворює або загрожує спотворенням економічної конкуренції.
- (38) Згідно із частиною першою статті 3 Закону дія цього Закону поширюється на будь-яку підтримку суб'єктів господарювання надавачами державної допомоги за рахунок ресурсів держави чи місцевих ресурсів для виробництва товарів або провадження окремих видів господарської діяльності.
- (39) Відповідно до частини другої статті 1 Закону терміни «суб'єкт господарювання», «товар», «економічна конкуренція (конкуренція)» вживаються у Законі у значенні, наведеному в Законі України «Про захист економічної конкуренції».

3.2. Залізнична інфраструктура

- (40) Відповідно до статті 4 Закону України «Про залізничний транспорт» з метою забезпечення державних і суспільних інтересів, свободи підприємництва і формування ринку транспортних послуг, безпеки перевезень, захисту навколишнього природного середовища Кабінет Міністрів України визначає умови і порядок організації діяльності залізничного транспорту загального користування, сприяє його пріоритетному розвитку, надає підтримку в задоволенні потреб залізничного транспорту у рухомому складі, матеріально-технічних і паливно-енергетичних ресурсах.
- (41) Відповідно до статті 5 Закону України «Про залізничний транспорт»:
- магістральні залізничні лінії загального користування та розміщені на них технологічні споруди, передавальні пристрої, що безпосередньо використовуються для забезпечення процесу перевезень, а саме: залізничні станції та колії загального користування, тягові підстанції, контактна мережа та інші пристрої технологічного електропостачання, системи сигналізації, централізації, блокування та управління рухом поїздів, об'єкти і майно, призначені безпосередньо для виконання аварійно-відновлювальних робіт, є державною власністю, закріплюються за АТ «Укрзалізниця» на праві господарського відання та не підлягають приватизації;
  - АТ «Укрзалізниця» не може відчужувати, передавати в користування, оренду, лізинг, концесію, управління, заставу, вносити до статутного (складеного) капіталу суб'єктів господарювання майно, що є державною власністю та передано АТ «Укрзалізниця» на праві господарського відання, а також вчиняти інші правочини, наслідком яких може бути відчуження такого майна.
- (42) Згідно із статтею 10 Закону України «Про залізничний транспорт»:
- будівництво і реконструкція магістральних залізничних ліній, об'єктів мобілізаційного призначення, придбання залізничного рухомого складу для перевезень пасажирів у поїздах далекого слідування та місцевого сполучення здійснюються у встановленому порядку за рахунок коштів Державного бюджету України в межах лімітів державних капітальних вкладень, коштів АТ «Укрзалізниця», залучених коштів;
  - будівництво і реконструкція (у тому числі електрифікація) залізничних ліній, вокзалів, пішохідних мостів і тунелів, пасажирських платформ та інших об'єктів залізничного транспорту, пов'язаних з обслуговуванням населення регіону, придбання електропоїздів та дизель-поїздів для приміського сполучення здійснюються за рахунок коштів АТ «Укрзалізниця» із залученням коштів місцевих бюджетів, а також інших не заборонених законодавством коштів.
- (43) Відповідно до статті 4 Закону України «Про залізничний транспорт» з метою забезпечення державних і суспільних інтересів, свободи підприємництва і формування ринку транспортних послуг, безпеки перевезень, захисту навколишнього природного середовища Кабінет Міністрів України визначає умови і порядок організації діяльності залізничного транспорту загального користування, сприяє його пріоритетному розвитку, надає підтримку в задоволенні потреб залізничного транспорту у рухомому складі, матеріально-технічних і паливно-енергетичних ресурсах.

3.3. Сфера природної монополії

- (44) Згідно із частиною першою статті 1 Закону України «Про природні монополії» природна монополія – стан товарного ринку, при якому задоволення попиту на цьому ринку є більш ефективним за умови відсутності конкуренції внаслідок технологічних особливостей виробництва (у зв'язку з істотним зменшенням витрат виробництва на

одиницю товару в міру збільшення обсягів виробництва), а товари (послуги), що виробляються суб'єктами природних монополій, не можуть бути замінені у споживанні іншими товарами (послугами), у зв'язку з чим попит на цьому товарному ринку менше залежить від зміни цін на ці товари (послуги), ніж попит на інші товари (послуги).

- (45) Відповідно до частини першої статті 5 Закону України «Про природні монополії» користування залізничними коліями, диспетчерськими службами, вокзалами та іншими об'єктами інфраструктури, що забезпечують рух залізничного транспорту загального користування, належить до сфери регулювання цього Закону.
- (46) АТ «Укрзалізниця» є єдиним виконавцем послуг із користування залізничними коліями, диспетчерськими службами, вокзалами та іншими об'єктами інфраструктури, що забезпечують рух залізничного транспорту загального користування, та включене до Зведеного переліку природних монополій, розміщеного на сайті Антимонопольного комітету України станом на листопад 2020 року за № 36.
- (47) У первинному та вторинному законодавстві Європейського Союзу поняття «природна монополія» відсутнє. Натомість існує положення, що стосується законної монополії, яке означає наявність спеціальних та виключних прав, які держава може призначити підприємствам (як правило державним) з метою забезпечення виконання публічних обов'язків. Так, відповідно до статті 106 (1) Договору про функціонування Європейського Союзу (далі – ДФЄС), держава може зобов'язати певного суб'єкта господарювання бути оператором, що надає послуги загального економічного інтересу (далі – ПЗЕІ). У такому випадку суб'єкти господарювання, що надають ПЗЕІ, або ті, що мають характер прибуткової монополії, підпадають під дію правил конкуренції тільки в тій мірі, в якій це не перешкоджає виконанню дорученого їм спеціального завдання.
- (48) Законна монополія існує тоді, коли надання такої послуги на законодавчому рівні або регулюючими заходами покладено на ексклюзивного надавача, з явною заборонаю будь-яким іншим підприємствам надавати таку послугу (навіть не задовольняти можливий попит певних груп покупців). Проте сам факт надання публічних послуг конкретним підприємством не означає, що таке підприємство користується законною монополією.
- (49) За загальним правилом, надання послуг законною монополією виключає будь-яке спотворення конкуренції, однак є умови, що мають бути кумулятивно виконані. Ці умови встановлені пунктом 188 Повідомлення Європейської комісії щодо поняття державної допомоги, згідно зі статтею 107(1) ДФЄС, яке надає пояснення ключових концепцій, пов'язаних із поняттям державної допомоги, щоб полегшити та підвищити прозорість і послідовність застосування цього поняття на території Союзу, а саме:
- послуга має бути предметом законної монополії;
  - законна монополія не лише виключає можливість конкуренції на ринку, а й передбачає наявність ексклюзивного надавача відповідної послуги на такому ринку;
  - відповідна послуга не конкурує з іншими послугами;
  - якщо надавач відповідної послуги здійснює діяльність на іншому ринку (за географічним розташуванням чи продукцією), відкритому для конкуренції, можливість здійснення перехресного субсидіювання має бути виключена. Для цього необхідно вести окремі розрахунки, належним чином розподіляти доходи й витрати та запобігати використанню державного фінансування некомерційної діяльності для перехресного субсидіювання комерційної діяльності.

- (50) Обов'язок запобігання фінансуванню комерційної діяльності внаслідок перехресного субсидіювання регламентовано міжнародними зобов'язаннями, передбаченими Угодою. Відповідно до статті 263 (4) Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони (далі – Угода), сторони протягом п'яти років із дати набрання чинності Угодою (тобто до 2022 року) мають забезпечити, щоб фінансова та організаційна структура будь-якого підприємства, яке користується спеціальним чи виключним правом, наданим Україною або державою-членом Європейського Союзу, або є уповноваженим на надання ПЗЕІ, і яке отримує компенсацію за надання публічних послуг у будь-якій формі щодо такої послуги, була коректно відображена в окремих бухгалтерських рахунках таким чином, щоб чітко відстежувалось таке:
- витрати та доходи, пов'язані з усіма товарами або послугами, щодо яких підприємству надано спеціальне або виключне право, або всіма послугами, які мають загальний економічний інтерес та які підприємство вповноважене надавати, і, з іншої сторони, витрати та доходи, пов'язані з кожним іншим окремим товаром або послугою, щодо яких підприємство здійснює діяльність;
  - повна інформація щодо методів, відповідно до яких витрати та доходи призначаються або розподіляються за різними видами діяльності. Ці методи мають базуватися на принципах бухгалтерського обліку – обумовленості, об'єктивності, прозорості та послідовності відповідно до міжнародно визнаних методологій бухгалтерського обліку, зокрема калькуляції витрат за видом діяльності, та мають базуватися на даних аудиту.
- (51) Враховуючи те, що суб'єкт природної монополії може здійснювати й іншу комерційну діяльність, не пов'язану з виконанням функції природної монополії, мають бути окремі бухгалтерські рахунки для запобігання перехресному субсидіюванню.
- (52) Відповідно до статті 10 Закону України «Про природні монополії» суб'єкти природних монополій зобов'язані, зокрема, вести окремий бухгалтерський облік за кожним видом діяльності, що підлягає ліцензуванню.

4. ВИЗНАЧЕННЯ НАЛЕЖНОСТІ ЗАХОДУ ПІДТРИМКИ ДО ДЕРЖАВНОЇ ДОПОМОГИ

4.1. Надання підтримки суб'єкту господарювання

- (53) Статтею 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції» передбачено, що суб'єкт господарювання – юридична особа незалежно від організаційно-правової форми та форми власності чи фізична особа, що здійснює діяльність з виробництва, реалізації, придбання товарів, іншу господарську діяльність, у тому числі яка здійснює контроль над іншою юридичною чи фізичною особою; група суб'єктів господарювання, якщо один або декілька з них здійснюють контроль над іншими.
- (54) Частиною першою статті 3 Господарського кодексу України визначено, що під господарською діяльністю у цьому Кодексі розуміється діяльність суб'єктів господарювання у сфері суспільного виробництва, спрямована на виготовлення та реалізацію продукції, виконання робіт чи надання послуг вартісного характеру, що мають цінову визначеність.
- (55) АТ «Укрзалізниця», якому надається державна підтримка у формі капітальних видатків на проектування та виконання робіт із відновлення залізничної колії європейського зразка шириною 1435 мм від станції Чоп до станції Ужгород з доведенням до перону

залізничного вокзалу Ужгород, є суб'єктом господарювання в розумінні статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції».

4.2. Надання підтримки суб'єкту господарювання

- (56) Пунктом 16 частини першої статті 1 Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання» встановлено, що ресурси держави – рухоме і нерухоме майно, кошти державного бюджету, інші кошти, що є об'єктом права державної власності, земля та інші природні ресурси, що є об'єктами права власності Українського народу, бюджети фондів загальнообов'язкового державного соціального страхування, щодо яких здійснюється державний нагляд або якими управляють чи розпоряджаються органи влади.
- (57) Відповідно до інформації, зазначеної в Повідомленні, державна підтримка АТ «Укрзалізниця» здійснюється за рахунок коштів державного бюджету України.
- (58) Отже, державна підтримка АТ «Укрзалізниця» надається за рахунок державних ресурсів у розумінні Закону.

4.3. Створення переваги для виробництва окремих видів товарів чи провадження окремих видів господарської діяльності

- (59) Відповідно до статті 264 Угоди сторони домовились, що вони застосовуватимуть статті 262, 263 (3) або 263 (4) Угоди з використанням як джерела тлумачення критеріїв, що впливають із застосування статей 106, 107 та 93 ДФЄС, зокрема відповідну судову практику Суду Європейського Союзу, а також відповідне вторинне законодавство, рамкові положення, керівні принципи та інші чинні адміністративні акти Європейського Союзу.
- (60) Відповідно до пункту 66 Повідомлення Європейської комісії щодо поняття державної допомоги, згідно зі статтею 107 (1) ДФЄС, перевагою вважається будь-яка економічна вигода, яка була б недоступною для суб'єкта господарювання за звичайних ринкових умов, тобто за відсутності втручання держави. При цьому будь-яка компенсація витрат, пов'язаних із виконанням нормативних обов'язків, передбачає надання переваги відповідному суб'єкту господарювання (пункт 69 зазначеного Повідомлення).
- (61) Відповідно до пункту 97 Повідомлення Європейської комісії щодо поняття державної допомоги, згідно зі статтею 107 (1) ДФЄС, якщо операція проводилась із застосуванням процедури торгів або на рівних умовах, це є прямим і конкретним доказом її відповідності ринковим умовам.
- (62) При цьому процедура торгів має бути конкурентною, щоб усі зацікавлені учасники, які відповідають умовам, могли взяти участь у процесі, прозорою, щоб усі зацікавлені учасники мали право на отримання належної інформації на кожному етапі процедури торгів, недискримінаційною.
- (63) Оскільки Отримувача не було обрано за конкурентною процедурою, не можна стверджувати, що надана Отримувачу економічна вигода у вигляді капітальних видатків була б доступною для нього на звичайних ринкових умовах.

- (64) Отже, фінансова підтримка **створює переваги**, звільнивши АТ «Укрзалізниця» від витрат, яких в іншому випадку йому довелося б зазнати під час поточної господарської діяльності, тобто без втручання держави.
- (65) Разом з тим, відповідно до інформації Надавача закупівлю предметів, матеріалів, інвентарю, на які виділятиметься державна підтримка, Отримувач буде здійснювати відповідно до вимог Закону України «Про публічні закупівлі» з використанням електронної системи закупівель Prozorro.
- (66) Отже, Надавачем обґрунтовано, що державна підтримка на закупівлю необхідних предметів, матеріалів та інвентарю, визначена на мінімально можливому рівні, тобто за звичайних ринкових умов, з огляду на те, що для їх закупівлі буде проведено процедуру торгів, яка є конкурентною (усі зацікавлені учасники, які відповідають умовам, можуть взяти участь у процесі), прозорою (усі зацікавлені учасники мають право на отримання належної інформації на кожному етапі процедури торгів), недискримінаційною (у випадку наявності підстав вважати її дискримінаційною кожен учасник має право подати скаргу до органу оскарження з метою захисту своїх прав та охоронюваних законом інтересів), що, у свою чергу, **виключає створення переваг** для виробництва тих видів товарів (техніки та інвентарю), які будуть закуповуватися через систему Prozorro.

4.4. Спотворення або загроза спотворення економічної конкуренції

- (67) Відповідно до статті 1 Закону однією з ознак державної допомоги є спотворення або загроза спотворення економічної конкуренції допомогою, яка надається суб'єктові господарювання.
- (68) Згідно зі статтею 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції» економічна конкуренція (конкуренція) – це змагання між суб'єктами господарювання з метою здобуття завдяки власним досягненням переваг над іншими суб'єктами господарювання, внаслідок чого споживачі, суб'єкти господарювання мають можливість вибирати між кількома продавцями, покупцями, а окремий суб'єкт господарювання не може визначати умови обороту товарів на ринку. Ринок, у свою чергу, є сферою обороту товару (взаємозамінних товарів), на який протягом певного часу і в межах певної території є попит і пропозиція.
- (69) Під господарською діяльністю у статті 3 Господарського кодексу України розуміється діяльність суб'єктів господарювання у сфері суспільного виробництва, спрямована на виготовлення та реалізацію продукції, виконання робіт чи надання послуг вартісного характеру, що мають цінову визначеність.
- (70) Отже, для того щоб мати вплив на економічну конкуренцію (спотворювати або загрожувати спотворенням конкуренції), допомога суб'єктові господарювання повинна стосуватися діяльності такого суб'єкта щодо виробництва товару (виконання робіт, надання послуг), який має вартісний характер і цінову визначеність та бере участь у господарському обороті на ринку.
- (71) Сфера природної монополії передбачає відсутність конкуренції на відповідному ринку внаслідок технологічних особливостей виробництва.
- (72) З огляду на зазначене надання державної підтримки АТ «Укрзалізниця» як суб'єкту природної монополії на ринку надання послуг із користування залізничними коліями,

диспетчерськими службами, вокзалами та іншими об'єктами інфраструктури, що забезпечують рух залізничного транспорту загального користування, **не загрожує спотворенням економічної конкуренції.**

4.5. Віднесення повідомленої фінансової підтримки до державної допомоги

- (73) Враховуючи викладене, повідомлена підтримка (фінансування), яку надає Міністерство інфраструктури України акціонерному товариству «Укрзалізниця» відповідно до Закону України «Про Державний бюджет України на 2021 рік», постанови Кабінету Міністрів України від 31.05.2021 № 548 «Про схвалення бюджетної декларації на 2022-2024 роки» у формі капітальних видатків на проектування та виконання робіт із відновлення залізничної колії європейського зразка шириною 1435 мм від станції Чоп до станції Ужгород із доведенням до перону залізничного вокзалу Ужгород на період з 01.01.2021 по 31.12.2024 загальним обсягом 649 570 000 грн, **не є державною допомогою відповідно до Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання».**

5. ЗАСТЕРЕЖЕННЯ

- (74) Разом із тим слід зазначити, що:
- державна підтримка АТ «Укрзалізниця» повинна спрямовуватися виключно на покриття витрат щодо проектування та виконання робіт із відновлення залізничної колії європейського зразка шириною 1435 мм від станції Чоп до станції Ужгород з доведенням до перону залізничного вокзалу Ужгород, які є безкоштовними для населення, та в жодному разі не повинна покривати витрати на інші види діяльності, у тому числі на платній основі для населення;
  - АТ «Укрзалізниця» повинно проводити конкурсні торги через систему Prozorro відповідно до Закону України «Про публічні закупівлі» з метою закупівлі товарів, на які виділяється державна підтримка, та з метою залучення підрядних організацій для здійснення заходів;
  - протягом всього строку надання державної підтримки Надавач має здійснювати контроль за веденням окремого бухгалтерського обліку Отримувачем за кожним видом діяльності таким чином, щоб забезпечити належний розподіл доходів і витрат на надання послуг, на які спрямовується державна підтримка, і на надання інших послуг.

Виконання умов, передбачених цим пунктом, є обов'язковим.

- (75) Використання коштів державної підтримки АТ «Укрзалізниця» на здійснення комерційної діяльності може містити ознаки державної допомоги.
- (76) Наведені в цьому рішенні обґрунтування та висновки застосовуються виключно для цілей застосування положень Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання» та не охоплюють правовідносин, що регулюються Законом України «Про захист економічної конкуренції».

Враховуючи викладене, керуючись статтями 7 і 12¹ Закону України «Про Антимонопольний комітет України», статтями 8 і 10 Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання», пунктами 2 і 4 розділу II та пунктом 14 розділу IV Порядку подання та оформлення повідомлень про нову державну допомогу та про внесення змін до умов чинної державної допомоги, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету України від 4 березня 2017 року № 2-рп, зареєстрованого в

Міністерстві юстиції України 4 квітня 2016 року за № 501/28631 (із змінами, внесеними розпорядженням Антимонопольного комітету України від 13 вересня 2018 року № 18-рп, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 27 листопада 2018 року за № 1337/32789), на підставі інформації, наданої Міністерством інфраструктури України, Тимчасова адміністративна колегія Антимонопольного комітету України

ПОСТАНОВИЛА:

Визнати, що підтримка у формі капітальних видатків на проектування та виконання робіт із відновлення залізничної колії європейського зразка шириною 1435 мм від станції Чоп до станції Ужгород з доведенням до перону залізничного вокзалу Ужгород акціонерному товариству «Укрзалізниця», що виділяється на підставі Закону України «Про Державний бюджет України на 2021 рік», постанови Кабінету Міністрів України від 31.05.2021 № 548 «Про схвалення бюджетної декларації на 2022-2024 роки» на період з 01.01.2021 по 31.12.2024 у сумі 649 570 000 (шістсот сорок дев'ять мільйонів п'ятсот сімдесят тисяч) гривень, **не є державною допомогою відповідно до Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання».**

Відповідно до частини десятої статті 11 Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання» Антимонопольний комітет України може відкликати прийняте ним рішення, якщо воно прийнято на підставі недостовірної інформації, що призвело до прийняття необґрунтованого рішення, та прийняти нове рішення у порядку, встановленому цією статтею.

Голова Колегії

Н. БУРОМЕНСЬКА